

รู้จัก..ยาฝังคุมกำเนิด อีกหนึ่งวิธีคุมกำเนิดที่มีความปลอดภัย

ศูนย์ : ศูนย์สุขภาพสตรี

บทความโดยแพทย์ : พญ. จุฑามารณ์ อุตัยแสน

หลักการคุมกำเนิดคือการป้องกันไม่ให้สperm ของฝ่ายชาย ปฏิสนธิกับเซลล์ไข่ของฝ่ายหญิง หรือหากปฏิสนธิก็เป็นการป้องกัน ไม่ให้ตัวอ่อนนั้นฝังตัวที่มดลูก ซึ่งการคุมกำเนิดในปัจจุบัน มีมากมายหลายวิธีให้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล โดยแต่ละวิธีก็จะให้ผลที่แตกต่างกันออกไป แต่ในที่นี้เราจะมากล่าวถึงการคุมกำเนิดชั่วคราวด้วย “ยาฝังคุมกำเนิด”

ยาฝังคุมกำเนิด (Contraceptive Implant) เป็นการใส่ฮอร์โมนชนิดเดียว คือ โปรเจสติน (Progestin) ที่บรรจุเอาไว้ในหลอดหรือแท่งพลาสติกเล็กๆ ยาวประมาณ 3 เซนติเมตร ขนาดเท่าไม้จิ้มฟันชนิดกลม นำมาฝังเข้าไปใต้ผิวหนังบริเวณใต้ท้องแขนด้านในที่ไม่ถนัด ใช้เวลาในการฝังยาประมาณ 10-15 นาที ซึ่งฮอร์โมนตัวนี้จะค่อยๆ ซึมผ่านออกมาจากแท่งยาเข้าสู่ร่างกาย และไปยับยั้งการเจริญเติบโตของฟองไข่ ส่งผลทำให้ไม่มีการตกไข่ตามมา จึงช่วยป้องกันการตั้งครรภ์ได้นานถึง 3-5 ปี

ข้อดีของยาฝังคุมกำเนิด

1. ประสิทธิภาพในการคุมกำเนิดสูงมาก ประมาณ 1/200 คน ที่เกิดอัตราล้มเหลว
2. เป็นวิธีที่มีความสะดวก ฝังครั้งเดียวสามารถคุมกำเนิดได้นาน 3-5 ปี
3. มีอาการข้างเคียงน้อย
4. สามารถเลิกใช้เมื่อใดก็ได้ เมื่อต้องการจะมีบุตรหรือเปลี่ยนเป็นใช้วิธีการคุมกำเนิดแบบอื่น
5. หลังจากถอดออกจะสามารถมีลูกได้เร็วกว่าการฉีดยาคุมกำเนิด 90% ตกไข่ใน 1 เดือน
6. ยาฝังคุมกำเนิดยังช่วยลดอาการปวดประจำเดือน ลดภาวะประจำเดือนมามาก

ผู้ที่เหมาะจะใช้ยาฝังคุมกำเนิด

1. ผู้ที่ต้องการคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและคุมกำเนิดได้ในระยะยาว
2. ผู้ที่ต้องการเว้นช่วงการมีบุตรอย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป
3. ผู้ที่มีข้อห้ามในการใช้ฮอร์โมนเอสโตรเจน

ผู้ที่ไม่ควรใช้ยาฝังคุมกำเนิด

1. ผู้ที่ตั้งครรภ์ หรือ สงสัยว่าตั้งครรภ์
2. ผู้ที่มีความผิดปกติของระบบการแข็งตัวของเลือด หรือ กำลังได้รับยาต้านการแข็งตัวของเลือด
3. ผู้ที่มีข้อห้ามในการใช้ฮอร์โมนโปรเจสโตเจน
4. ผู้ที่มีเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอดหรือตามอวัยวะเพศต่างๆ โดยไม่ทราบสาเหตุ
5. ผู้ที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับการทำงานของตับ หรือ กำลังเป็นโรคตับอักเสบ

ผลข้างเคียงของยาฝังคุมกำเนิด

เมื่อฝังยาฝังคุมกำเนิดอาจทำให้ประจำเดือนมาไม่ปกติ หรืออาจมีอาการระคายเคือง ปวด บวมแดงบริเวณผิวหนังที่ฝังยาเข้าไป แต่อาการจะเป็นแค่ระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น นอกจากนี้อาจมีน้ำหนักตัวขึ้น ลิวซัน ปวดศีรษะ เจ็บเต้านม และอารมณ์แปรปรวนหลังฝังยาคุมกำเนิดในบางราย

ข้อปฏิบัติหลังฝังยาคุม

- ควรมาพบแพทย์ตามนัด 7 วัน เพื่อดูแผลที่ฝังยา และต่อไปปีละครั้งเพื่อติดตามผล
- เมื่อครบกำหนด 3 ปี หรือ 5 ปี ต้องกลับมาโรงพยาบาลเพื่อเอายาหลอดเก่าออก และใส่หลอดใหม่เข้าไป

การคุมกำเนิดด้วยวิธีนี้ต้องทำโดยแพทย์หรือพยาบาลผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ห้ามพยายามกระทำหรือนำออกด้วยตัวเอง เพราะอาจทำให้เกิดปัญหาได้